

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJNER LALOS.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

Hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek. Zápolya-utca 1.
Hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12
Negyedévre ——— 6
Egy óra ——— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével minden nap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 207. szám.

Péntek, szept. 11.

Bosznia.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, szeptember 10.

Bosznia és Hercegovina okkupálásának harmincadik évfordulójára új helyzet készül a monarchia balkáni tartományában, amely fölött ma még a nemzetközi jog szerint Magyarország és Ausztria csupán felügyeletet gyakorol.

Ez az új helyzet, amelyet a bosnyákok alkotmányos törekvése teremtett, nagy eseményeknek, esetleg nemzetközi bonyodalmaknak lehet a forrása s azért különös figyelemmel kell lennie a bosnyák események iránt.

Burián báró közös pénzügyminiszter, aki Bosznia kormányzatának felügyelője, tegnap tett jelentést a közös miniszteri tanácsnak boszniai utjáról, amely alatt közvetlen szemlélője volt a megnövekedett boszniai reformmozgalmaknak. Burián báró meghallgatta a boszniai pártok vezéreit, átvette memorandumaikat, följegyezte javaslataikat és most referált a közös miniszteri értekezletnek arról, hogy Bosznia közjogi törekvéseit milyen mértékben kell méltányolnia a monarchiának.

Kétségtelen, hogy a tegnapi közös miniszteri konferenciának egyik legfontosabb tárgyát Bosznia politikai emóciói képezték. Burián báró előterjesztései alapján megjelölték azt az utat, amelyen a boszniai alkotmányosság kérdését a helyes megoldáshoz lehet vezetni. De azt gondolni sem lehet, hogy ebben a főbenjáró politikai problémában a közös miniszteri értekezlet már tegnap olyan megállapodásra jutott volna, amely Bosznia reformtörekvéseinek akár kedvező, akár kedvezőtlen irányban való megpecsételését

jelentené. A tegnapi konferencia csak azokat a módokat mérlegelhetette, amelyek a kérdés megoldásának lehetőségét keretezik, ám ennek a fontos közjogi lépésnek az ideje még nem érkezett el. A közös miniszteri értekezlet csak előkészítette Bosznia memorandumait a döntés idejére.

Az illetékes tényezők, akik Bosznia közjogi sorsát intézik, a politikai kérdések egyik legbonyolódottabb problémájával állnak szemközt.

Most, hogy Törökországban is alkotmány van, a bosnyák nép a vágyakozás tetőpontján szintén önálló alkotmányt sürget a monarchiától, melynek katonai szubordinációját nem tudja elviselni. Bosznia szerbjei és mohamedánjai a reformmozgalmakban testvériesülve kérik az alkotmányt. Ugyde Boszniát az alkotmányhoz csak az anekdotikus nehéz fordulatán keresztül lehetne vezetni. Ez a fordulat pedig azért nehéz és bonyodalmas, mert fölveti azt a kérdést, hogy hova csatoltassék Bosznia: Magyarországhoz-e vagy Ausztriához. E tekintetben tehát elsősorban a monarchia két államának kellene megállapodásra jutnia. E megállapodásból kialakuló javaslattal azután még a berlini szerződésben érdekelt nagyhatalmakat is nyilatkozatra kell bírni. Ha azután semmi akadály nincs már annak, hogy Bosznia által történjék, akkor jutunk még csak a probléma magvához, hogy milyen alkotmányosságra számíthat Bosznia.

Az intéző körök szerint teljes alkotmányról beszélni sem lehet. Ha ugyanis Bosznia szabad törvényhozást kapna, megszűnnék anektált tartomány lenni. Kétségtelen tehát, hogy Bosznia alkotmányos-

sági törekvése csak bizonyos autonómiai szabadságokban érvényesülhet. Törvényhozási autonómiát nem kaphat Bosznia a nélkül, hogy hovatartozóságának kérdése el ne döntessék. Ha tehát arról van szó, hogy a monarchia Bosznia alkotmányossági törekvéseit méltányolva, Boszniának autonómiát akar adni, ez nem érhető másként, csak úgy, hogy Magyarország-Ausztria Bosznia közjogi helyzetének további alakulása számára elvben hozzájárul a teljes alkotmányossághoz és fokozatosan olyan intézkedéseket tart szem előtt, amelyek a teljes alkotmányosság rendszerét előkészítik és az átalakulás megérelelésére alkalmasak.

A cél tehát Bosznia népének kulturális és politikai fejlődésével arányban fokozatosan megadni azt az alkotmányos szabadságot, amelyet kívánniok joguk lehet s amely nemzetközi bonyodalmak nélkül megadható.

A tegnapi közös miniszteri értekezleten ebben a szellemben tett Burián közös pénzügyminiszter a boszniai alkotmányosságról előterjesztést, anélkül azonban, hogy e tárgyban sarkalatos megállapodásokat keresne. Mert hiszen még az az alap gondolat sincs teljesen előkészítve, hogy az alkotmányosság Boszniára kiterjesztessék-e? Burián báró még nem fejezte be boszniai tanulmányutját és így konkrét javaslat nem igen foglalkoztathatja a közös miniszteri konferenciát. Ám kétségtelen, hogy a közös miniszteri értekezlet már megjelölte azokat az elveket, amelyek alapján Burián báró a delegációk előtt Bosznia alkotmányos szabadságának tervbe vett fejlesztéséről nyilatkozni fog.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Olivette végrendelete.

Mikor megtudták, hogy meghalt, huszonöt éves korában, rövid betegség után, nagy lón a meglepetés, sőt a szomorúság egész Párisban a világiak és a szép lányok közt. Alig bírták megérteni, hogy megszűnt mosolyogni és nevetni, hogy lezárultak a szemei, neki, akinek mindig annyi bohóság volt az ajkán s vidám láng a szempillái alatt, neki, az annyira élénk és rózsás teremtesnek!

Szegény kis Olivette! Nem volt persze erényes, de vidám, jó gyerek. Honnan jött, nem igen tudták, de nem is igen törődtek vele. Egy-két barátinője azt állította, hogy faluról került elő s tizenhat éves koráig juhót legeltetett Nemours környékén. Valószínűleg eredet!

Olyan párisinak, olyan szellemesen mulatónak ismerte mindenki! És ő maga is mulatott. Eppen nem tartozott azok közé, kiknél többékevésbé viszonzott szükség a gyönyör. Koppasztgatta a gavallérokat épügy, mint bármely más s tékozló volt pártalanul.

Igen, valóban, Páris szomorúan döbönt meg egy órára, amint ezt a halálesetet megtudta. Sirmi azonban nem sirtak. Hát sirtak-e azokat, akik folyton nevetettek bennüket? De utóvégre is általános lón az a bánat, melyet érzünk, ha véletlenül eltörünk valami csecsebecsét, mely bizarr és kedves volt a szemünknek s melyet megszoktunk a kandalló parkányán vagy az állványokon látni.

Es ez a bánat nőtt, majdnem öszinte elágyulássá vált, mikor a lapok valamennyien a végrendeletéről kezdtek beszélni, melyet Olivette tett. „Végrendelet“ nem volt a kellő szó. Kevesebb annál. Egy pár sorban kifejezett végső kívánság.

A rózsas- és mályvaszínű szobában, az ágy mellett, melyben meghalt, egyes egyedül, minden zaj nélkül, — az éjjeli szekrényen egy papir-

lapot találtak, lázas, reszkető kézzel rája vetett eme kuszált sorokkal: „Nagyon szeretném, hogy ha eltemetnek, egy virágos galyat, igen, egy virágos galyat dobna a koporsómra, a síromba... olyant, aminőt nagyon jól ismer az, akire gondolok“.

Elképzelhető a könyv a szeme szögletében a legridegebb skeptikusnak is! Hogyan!? Ennek a vidám, frivol Olivettenek, anélkül, hogy sejtette volna valaki, ilyen regényes hajlamu volt a szíve!? A halála pillanatában valamely régi gyöngéd kalandjára gondolt, visszaemlékezett valami virágos galyra, melyet egy vigan töltött tavaszi napon szakított az erdőszélen? Lehetetlen volt kitalálni, kit ért kedvesei közül a titokzatos „ő“ alatt. Annyi fiatal embert tett boldoggá a bohó! Annyi gazdag ember, bankár, kaszinótág, mit tudom én és annyi híres majdnem illusztris férfi, művészek, poéták esengtek a mosolyáért!

De legalább, miután utolsó pillanatáig szerette a virágokat, adtak neki ezerszer annyit, amennyit akart s általánosan elismerték a temetés után, hogy neki volt a legvirágosabb koporsója.

Rózsakoszorúk, orgona-bokréták, liliomok, tubarózsák, elegáns gardéniák, perzsa jázminok — a legszebb és legritkább virágok borították a kis koporsó hófehér szímfödőjét s a halottas szobában alig lehetett mozdulni a pompásabbnál pompásabb koszorúk tömkelegétől.

A gyászmenet, amerre elhaladt, édes illattal töltötte el az utcákat. Mindazok, akiket a szegény Olivette nem utasított vissza és összes jó barátinői valóságos kifosztották a virágkereskedéseket; a boulevardokon vagy a szalonokban ismert férfiarok, a kifestett női ábrázatok félig eltűntek a virágözönben s az Olivette sirja nem sokára hasonlítani fog a viruló üvegházhoz.

De nagyon szomorú dolog történt. Amint a koporsót a sírba bocsátották s a sírások egymásután dobálták la drága koszorukat a koporsóra; amint a kifogástalan feketebe öltözött világiak s hosszú uszályos kokottok köze-

ledtek, hogy behullajtsák illatos ajándékaikat, az idő hirtelen fenyegetővé vált és sűrű eső kezdett permetezni, hogy sárosá tegye a frissen kihányt földet.

Hasztalan akartak pompázni a sírban és a szélén a jázminok és gardéniák, a tubarózsák, a liliomok és az orgonák, a rózsakoszorúkkal. Az eső kioltotta a virágok finom tüzeit.

Nem volt szerencséje szegény Olivettenek! Az illatok és színek ünnepe, melyet számára rendeztek, komor, esuf, piszkos gyászra vált. Valóságos szomorúság fogta el a párisiakat, kik ott voltak és széledni kezdtek, hogy meg ne ázzanak.

Mig a fő faszor felé tartottak, egy ember közeledett feléjük, paraszt külsővel, bluzban, kemény arcvonásokkal, megtörtén, pedig még fiatalnak látszott s lehet, hogy valaha szép is volt, mig a szabad levegő ki nem cserette az arcát s vörösrre nem festette a nyakát. Hasonlított a Páris környékén élő zöldes kertészekhez vagy talán ha kapta lett volna a vállán, akár sírásoknak lehetett volna tartani.

Eleinte nem is ügyeltek rá. De amint az Olivette sirja felé tartott, a temetésrendező csodálkozva vette észre, hogy az ember nem éppen gyengéden tör utat magának az elegáns közönségen, miért is megszólította: — Hová megy, jó ember?

Az ember vállat vonva, csak ennyit felelt: — Hagyjanak. Olvastam az újságot.

Es odament a nyitott sírhoz, mozdulatlanul megállott s hosszasan elnézte lenn a koporsót. Csaknem az egész gyászközönség visszashállingózott; nézték az ismeretlent.

Ez nem szólt egy szót, nem tett egyetlen mozdulatot sem.

Végre nagysokára egy kis virágos galyat, egy galagonyaágat huzott elő a bluzá alól s a koporsóra ejtette. Ekkor, mintegy adott jelre, az égboltot elfedő egyik felhő félre siklott és az Olivette sirja hirtelen telistele lett illatos virággal és napsugárral.

Catulle Mendès.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 6-tól 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad

Szeptember 14. Közig. bizottság ülése.

— **A pancsovai főispán Nagybecskerekén.** Dr. Nehrebeczky György, Pancsova és Versecz városok új főispánja, ma Raisz Aladár orsz. képviselő kíséretében Nagybecskerekre érkezett és itt meglátogatta Jankó Agoston alispánt, valamint a többi hatóságok fejeit.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Loboncz Péter pancsovai és Brunner József törökbecsei II-od osztályú adóhivatali ellenőrök első osztályú ellenőrökké nevezte ki.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, melyen folyó ügyeket tárgyaltak.

— **Változások a csanádi egyházmegyében.** A csanádi püspök Auber mann Miklós mezőhegyesi és Mihajlovi cs Gyula bogárosi segédlelkészeket kölcsonónosan áthelyezte.

— **A mezőrendőri ügykezelés felülvizsgálása.** Gerhard Guidó földmívelésügyi miniszteri titkár ma reggel Nagybecskerekre érkezett s a földmívelésügyi miniszter megbízásából meg fogja vizsgálni a mezőrendőri ügykezelést.

— **Az építési bizottság ülése.** A város építési bizottsága, mint ismeretes, tegnap délután 4 órakor ülést tartott. A bizottság a tegnapi ülésen elhatározta, hogy a közbiztonság érdekében a közbiztonsági szabályrendelet értelmében megfelelő módon át fogja alakítani, hogy a hűtőkamra az apró vágómarhák levágására is alkalmas legyen.

— **A jegyzői nyugdíjtarulokok és a községek.** Jankó Agoston alispán a jegyzői nyugdíjtarulokok ügyében a következő rendeletet intézte az összes községek előjárásaihoz:

Sajnosan tapasztaltam, hogy egy a községi és körjegyzők, valamint a községek és segédjegyzők, jegyzői nyugdíjtarulokait esedékességük idejében csak szórányosan fizetik be, minek következménye, hogy a községi és körjegyzők nyugdíj-intézete fizetési kötelezettségének már-már alig képes eleget tenni. Nem türhetem tehát tovább, hogy ezen humánus celt szolgáló intézet, köteleesség hiányában, esetleg nagyobb megrázkódtatásoknak legyen kitéve s azért a megszigorabban utasítom a községi előjáróságokat, hogy az ezideig esedékessé vált és hátralebban álló jegyzői nyugdíjtarulokait és díjjakat, egy a község, mint erkölcsi testület, valamint a községi kör és segédjegyzők tartozásait, ez utóbbiakat a jegyzői nyugdíj-intézeti alapszabályok 7. §-a értelmében, az illetékes m. kir. adóhivatalba legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-ig multhatatlanul és hiánytalanul fizessék be, mert ellenesetben a községi bíró és pénztárnokot nemcsak rendbírassággal fogom sújtani, hanem ellenük a közigazgatási végrehajtást is nyomban elrendelem. Kijelentem, hogy miután a jegyzői nyugdíj-intézeti alapszabályok 7. §-a értelmében a községi és körjegyzők, valamint segédjegyzők helyett a községek által előlegezett illetmények, az illetők fizetéséből részletlevonások által a községeknek megtérülnek, semminemű kifogást nem fogadok el arra nézve, hogy a befizetések bármely község részéről is megtagadtassanak, ellenkezőleg az alapszabály ezen §-ának minden körülmények közt érvényt szerzek. Jelen rendeletem miként történt foganatosításáról a főszolgabírák és kir. adóhivatalok útján, hová ezen célból egyidejűleg szintén rendeletet adtam ki, meg fogok győződni s mulasztás esetén a megtorló intézkedéseket azonnal megteszem, miért is elvárom, hogy rendelkezésemnek minden tekintetben pontosan meg fog felelni. Jankó, alispán.

— **A főgimnázium helyettes tanárai.** Emlegettük, hogy a főgimnázium bizottság legutóbbi ülésén a városi főgimnáziumban a történelmi tanszékre Kreselics Lászlót, a matematikaira pedig Hamza Győzöt helyettesítette a mostani iskolai évre. Az új helyettes tanárok azonban mindezekig nem foglalták el tanszékeiket, sőt egyáltalán nem is foglalják el. Hamzát időközben ugyanis máshová megválasztották rendes tanárnak, Kreselics pedig egyéb okokból nem foglathatja el állását. Ilyenformán a főgimnáziumban most ismét üres a két tanszék. A polgármester a helyzet szanalására sürgőnyileg fordult a piarista rendfőnökhöz, hogy más két tanerőt küldjön Nagybecskerekre, nehogy a tanítás fennakadást szenvedjen.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, özv. Leist Károlyné szül. Wegling Irén e hó 8-án délből Nagygyájon 52 éves korában meghalt. Az elhunytat, kiből Wegling István központi állami elemi iskolai tanító unokanővérét gyászolja, ma reggel szállították Nagygyárról Nagybecskerekre s itt a bégaparti állomásról a római kath. temetőbe vitték, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. A halálesetről a család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Özv. Wegling Rezsóné, szül. Hey Emilia megtört szívvel tudatja ugy a saját, mint gyermekei nevében, hogy szeretett kedves leánya, illetve testvérök stb. özv. Leist Károlyné szül. Wegling Irén folyó évi szeptember 8-án háromnegyed 12-kor, békén viselt hosszú szenvedés és a halottak szentségeinek ájtatos fölvétele után 52 éves korában jobblétre szenderült. A drága halott földi hamvait Nagygyájon (római katolikus plébánia) fogják szeptember 10-én 11 órakor a római katolikus szertartás szerint beszélni s szeptember 11-én reggel 8 órakor a nagybecskerekői bégaparti állomásról az ottani római kath. sírkertben boldog föltemadásig nyugalomra helyezni. Halhatatlan lelke üdvéért a nagygyáji plébánia-templomban szeptember 14-én délelőtt fél 8 órakor, a nagybecskerekői római kath. plébánia-templomban szeptember 12-én délelőtt 8 órakor engesztelő gyászmise lesz. Wegling Ferenc, özv. Nack Mihályné szül. Wegling Emilia, Huszár Imréné szül. Wegling Gizella, Wegling János mint testvérek. Leist András, Leist Karolina, Huszár Imre, Wegling Ferencné szül. Korényi Ida, mint sógor, illetve sógorónő. Özv. Harsányiné szül. Wegling Cecilia, özv. Bild Józsefné sz. Hey Albina, mint nagynénjei, Perger Nándor, mint nagybátyja.

— **A szerb püspök Padén.** Dr. Létity György, temesvári gör. kel. püspök tudvalevőleg utnak indult, hogy beutazza az egyházmegyéjéhez tartozó községeket s látogatást tegyen a szerb hitközségeknél. A püspök tegnap délután Szerbpadéra érkezett, ahol fényes fogadtatás vártakozott a főpapra. Horváth Zoltán főszolgabíró a nagykirindai járás határánál fogadta a püspököt, aki lovasbandériumtól kísérve folytatta útját Padé felé, ahol tegnap délután 3 órakor érkezett meg. A püspök bevonulása impozáns volt és úgy Magyar-, mint Szerbpadé közönsége szeretettel üdvözölte a körükbe érkezett vendéget, akit Rázus József igazgató-tanító üdvözölt a két község nevében, majd Imbrónovics Dusan a gör. kel. hitközség nevében intézett szép beszédet a püspökhöz. Létity György püspök a hozzá intézett beszédekre magyar nyelven válaszolt, kölcsonóns szeretetre és egymás iránti tiszteletre intvén a két község lakosságát, egyaránt kölcsonónsuké téve a magyar haza szeretetét. A szép beszédet a község elkes éljenzéssel fogadta. A püspök ezután látogatást tett Konyó István plébánosnál, dr. Flesch János ír. hitközségi elnöknel, a két község jegyzőjénél és Rázus József iskola-igazgatónál. Ma reggel a püspök a római kath. templomban imát mondott, a szerb templomban pedig celebrált az ünnepi misén, mely alkalommal mindkét község jóvoltáért imádkozott. Délből a község nagyvendéglőjében bankett volt, amelyen számos pohárköszöntőben ünnepelték a hazafias szerb püspököt. Dr. Létity püspök még a mai nap folyamán bucsut mondott Padénak, a honnan Bocsárra utazott.

— **A városház átalakítása.** A polgármester a legközelebbi közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a városház udvarán levő régi épület bontassék le, mert azt a jelenlegi állapotban már semmire se lehet használni, mert az egész épület nedves és felette egészségtelen s azonkívül az egész épület elől elzárja a világot. Ez a javaslat most éppen kapóra jön, mert a gimnáziumnál szükség van egy iskolaszolgái lakásra s ezt a lakást a városház udvarán lebontandó épület anyagából lehetne felépíteni s ily módon azután a városházán és a gimnáziumon is segítve volna.

— **A vasárnapi munkaszünet.** A vasárnapi munkaszünet érdekében Nagybecskerekén szept. 13-ikán vasárnap délelőtt nagygyűlés lesz, a melyre a végrehajtó bizottság a következő felhívást bocsátotta ki Nagybecskerek kereskedőihöz és keresk. alkalmazottaihoz:

Az egész ország kereskedőinek színe-java és az ország összes kereskedelmi alkalmazottai megmozdultak az új vasár- és ünnepnap munkaszüneti törvénytervezet ellen, amely époly sérelmes a kereskedőkre, mint azok alkalmazottaira. Nagybecskerek kereskedő-világa sem nézheti tétlenül ezen érdektiprást és ezért kívánatos,

hogy az ország többi városai módjára állást foglaljanak. E célból f. hó 13-án vasárnap d. e. 11 órakor a Korona-szálloda nagytermében nagygyűlést tartunk, amelyre tisztelettel azon kérelemmel hívjuk meg, hogy azon saját és a köz érdekében is megjelenni sziveskedjék. A végrehajtó-bizottság.

— **Őszi ragyogás.** Hideg, szürke, esős és szeles napok után, amelyek valahogy novemberből előlegezödtek reánk, megint ragyog a verőfény. Félve örülünk ennek a megkéssett nyárnak, mert tudjuk, hogy ha ez elmúlik, ha ez után elkezdődik megint az esőzés: véglegesen elkövetkezik a nyirkos, ködös, szomorú ősz; nyomasztó hangulataival, kedélypusztító sivárságával. Most azonban szépek ezek az őszi verőfényben ragyogó napok; a nyár elmúltának édesbús hírével ábrándosak.

— **Hamis ezüst forint.** Szekeres József aracsi lakos a napokban a nagybecskerekői vasúti pénztárnál jegyet akart váltani és egy hamis ezüst forinttal fizetett. A pénztárosnő a hamis pénzt visszautasította, a csendőrség pedig a pénz eredete iránt megindította a nyomozást, amelynek folyamán kiderült, hogy Szekeres nem tudta, hogy a pénz hamis. A hamisítvány különben csak a csengésről ismerhető fel, oly jól van utánozva. A hamis forintost a csendőrség elkobozta, a nyomozás pedig tovább folyik.

— **Hűtlen cseléd.** Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy ismeretlen tettes Steyer István itteni földbirtokos pénzesszekrényéből mintegy ezer koronát ellopott. A csendőrség a beérkezett feljelentés alapján tegnap szigorú nyomozást indított meg ez ügyben s a nyomozás folyamán aztán kiderült, hogy a pénzt Steyernek Jerch Anna nevű klieki illetőségű cseléde lopta el. A vallatáskor a cseléd beismerte a lopást s elmondta, hogy a szekrény kulcsával nyitotta fel a pénzzekrényt, ahonnan 1179 kor. készpénzt lopott. A lopott pénzt azután az istállóban rejtette el, a kulcsot eldobta, s hogy a gyanut elhárítsa magáról, a szoba ablakát is kinyitotta, hogy azután Steyerék azt higgyék, hogy valaki az ablakon keresztül tört be a szobába. A csendőrök a pénzt hiánytalanul megtalálták, a hűtlen cseléd ellen pedig lopás miatt megindították az eljárást.

— **Az artistanó regénye.** A pancsovai rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Arenz Diseli Paula, brémai születésű, tizenkilenc éves artistanó megszökött Pancsováról, a szüleitől. Annyit tudnak róla, hogy Zimonyban egy Budapest felé induló hajóra ült. A főkapitányság detektiveket küldött ki a hajóállomásra. A zimonyi hajón tényleg megérkezett a szökevény leány. A detektivek bevitték a főkapitányságra, ahol Arenz Diseli Paula meglepő vallomást tett. Elmondta, hogy Diseli Alajos, akitől megszökött és aki mindenütt mint az apja szerepel, tulajdonképpen nem is az apja. Diseli, aki zsonglőr, Brémában öt éves korában vásárolta a szüleitől. Azóta bejárták a világot, de főleg Magyarországon szerepeltek. Őt ekvilibristának képezték ki. Diseli, az állítólagos apa azonban oly rosszul bánt vele, hogy nem bírta ki mellette tovább az életet. Egy fillér nélküli megszökött, hogy Budapesten, valamelyik cirkuszhoz szerződjék. Ezekután a leányt nem tartóztatták le, hanem a főkapitányság épületében, Rajcán István háziszolga lakásán helyezték el. Hétfőn délelőtt megjelent a főkapitányságon Wildmann Sándor, a Beketow-cirkusz titkára, aki ismerte az artistanót, igazolta és ez alapon a szegény üldözött leányt a rendőrség szabadon bocsátotta.

— **A lángok áldozata.** Megírtuk, hogy Nagykirindán a minap Riha Vince ottani lakos házának égése alkalmával Szép János, aki az istállóban megkötött tehenet ki akarta szabadítani, súlyos égési sebeket szenvedett. Az önfeláldozó szomszédot egy ideig a kórházban, majd saját lakásán ápolták, de minden orvosi segély hasztalan volt s Szép tegnapelőtt belehalt szenvedett égési sebeibe.

— **Vizbefúlt a testvérei szemeláttára.** Mint Pancsováról jelentik, ott a napokban Bős z Jakab 8 éves fia Károly és Lajos bátyjaival a Temesben fürdött. A fiut csakhamar elkapta a víz árja s a kis, uszni nem tudó fiu testvéreinek szemeláttára a vízbe fult.

— **Fegyver a gyermek kezében.** Magyar-czernyáról jelentik: Bajusz Sándor 11 éves fiu a padlásán bujósdi játszott a 8 éves Benák János fiuval. Játék közben a kis Bajusz egy 1 csöví rosdás fegyvert talált. A seréttel töltött fegyvert ráfogta a kis Benák Jánosra. A fegyver elsült és az egész lövés a kis gyermek jobb arcába és mellebe furdott, súlyos sobesülést okozván rajta. A vizsgálatot megindították.

Irodalom, művészet.

* A budapesti Bonbonnière megnyílt. A Budapesti Cabaret Bonbonnière (Teréz-körút 28.), mely a múlt évben legkedveltebb szórakozó helye volt a fővárosba ránduló vidéki közönségnek — megnyílt és humorosnál-humorosabb számokban gazdag műsorával estéről-estére kellemesen elmulattatja látogatóit. Bárha a vezetésben változás történt, a primadonna most is a közönség becézett kedvence, László Rózi, aki decens játékaival a legborsosabb pikantériát is elfogadhatóvá, sőt élvezhetővé teszi. A conferencier szerepét dr. Szalay József, igazgató, a Üstökös kitűnő humoru szerkesztője tölti be jóízű eredetiséggel. Hogy ki ne fogjon a jókedv, biztosítja ezt még: Rátkay Márton, a Magyar-színház közkedvelt komikus; továbbá: Boross Géza, Kabók Győző és Kövály Gyula. Az élvezetes műsorról, mint szövegírók: Lucian, Guthi Soma, Gábor Andor, Szép Ernő, Faragó Jenő, dr. Szalay József, Kemény Simon; mint zeneszerzők pedig: Hetényi-Heidelberg Albert, dr. Szirmai Albert, Zerkovitz Béla, dr. Weiner István, stb. gondoskodnak. Az előadások, hogy a vidékiek is kényelmesen látogathassák, este fél 10 órakor kezdődnek, mert ez ideig már a legtöbb vonat beérkezett a fővárosba.

TÁVIRATOK

Királyi kihallgatások.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király tegnap este és ma délelőtt Aehrenthal báró közös külügyminisztert külön kihallgatáson fogadta, amely mindkét esetben hosszabb ideig tartott. A közös külügyminiszter ma délután elutazik Budapestre. Ugyancsak külön kihallgatáson fogadta ma délelőtt a király Rauch Pál báró horvát bánt is.

Mária Valéria főhercegnő elutazása.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mária Valéria főhercegnő gyermekeivel ma délután 3 órakor elutazott Budapestre.

Titkos tanácsosok esküje.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt 11 órakor tették le a titkos tanácsosi esküt a király kezébe Rauch Pál báró horvát bán, Bernát Géza a kuria másodelnöke és Festetic Pál gróf. Az eskütételnél Aehrenthal báró közös külügyminiszter és Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy működtek közre. Az eskütétel után a király az új titkos tanácsosokat rövid magánkihallgatáson fogadta.

A banjalukai új metropolita.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Popovics Vaszilie, a banjalukai új metropolita ma délelőtt tette le az esküt a király kezébe. Az eskütételnél Burián báró közös pénzügyminiszter és Apponyi Lajos gróf udvarnagy működtek közre, míg az eskümintát Lazzarini osztályfőnök olvasta.

A győri választás.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Győrből sürgönyzik, a képviselőválasztás ott tegnap késő este véget ért. A választás eredménye az volt, hogy Schlichter-Hlatki hivatalos függetlenségi jelöltet Sankovics nem hivatalos függetlenségével szemben 400-nál több szótöbbséggel képviselővé választották.

Falk Miksa temetése.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az elhunyt nagy publicista, Falk Miksa holttestét ma délután ravatalra helyezték Dorottya-utcai lakásán. A gyászhatározat nagy számmal keresik fel a kondolálókat s az ország minden részéből számtalan részvétlirás érkezik. Az elhunyt holnap délután 3 órakor temetik el nagy diszszal s a temetésre már most folynak a széleskörű előkészületek.

A spanyol király Budapesten.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Végleges megállapodások szerint Alfonz spanyol király és neje október elsején érkeznek Budapestre, hogy

ott a királyt uralkodói jubileuma alkalmából üdvözöljék. A spanyol királyi pár három napig marad Budapesten s kíséretükben lesz Allen de Salazar spanyol külügyminiszter.

A kuria elnökének halála.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rózsahegyről sürgönyzik, a tegnapi délután elhunyt Oberschall Adolf kuriai elnököt holnap délután temetik el ott. A temetésen a kuria Bernát Géza másodelnök vezetésével küldöttségileg vesz részt.

Az Omge elnökvásága.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gazdakörökben annak idején nagy feltűnést keltett, hogy Desseffy Aurél gróf, az országos magyar gazdasági egyesület elnöke a főrendiházban mint elnök döntő szavazatával Zselénszky Róbert grófnak agrárius indítványa ellen szavazott. Desseffynek ezt az eljárását gazdakörökben sokan elítélték, aminek a vége az lett, hogy Desseffy Aurél gróf bejelentette lemondását az Omge elnökségéről. Desseffy bejelentését most tárgyalta az Omge igazgatósága s azt sajnálattal és megdöbbenéssel vette tudomásul, egyben pedig elhatározta, hogy küldöttséget fog menesztetni hozzá, kérve, hogy maradjon meg elnöki állásában.

A bosnyák alkotmány.

Budapest, szept. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jótérsülők források megerősítik azt a hírt, hogy Bosznia és az elfoglalt tartományoknak a közös kormány keretében való önkormányzati tervet még a delegációk összeülése előtt fogják beható tárgyalás alá venni. Az általánosságban uralkodó nézet az, hogy az okkupált tartományok is a tartománygyűlések szervezéséhez hasonló képviselői alkotmányt fognak kapni, mindazonáltal az ezekre vonatkozó határozat az e tárgyban megejtendő tanácskozás és beható vizsgálat eredményétől függ.

Határidő üzlet.

Budapest, szept. 11. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	23 16 —
Buza (októberre 1908.)	22 58 —
Rozs (októberre 1908.)	18 78 —
Zab (októberre 1908.)	15 82 —
Tengeri (októberre)	14 70 —

Közgazdaság.

□ A gyakorlati gazdatisztek küzdelme. A magyar gazdatiszti osztálynak ama része, mely a múlt idők viszonyaihoz képest bár nem szerezte, vagy nem szerezhette meg a gazdasági tanítézetek okleveleit, mégis nagy gyakorlati tudással szolgálta a magyar mezőgazdaságot, az 1900. évi XXVII. t.-c. meghozatala óta óriási küzdelmet foglalt az e törvénynek visszaható erejében gyökerező méltánytalan intézkedései ellen, de emellett az egész gazdatiszti osztálynak, tehát mintegy 10 ezer családfőnek s 30—40 ezer családtagnak szociális érdekében az általánosan kötelező gazdatiszti nyugdíjügy és fizetésrendezés megvalósulásáért is. Ezeknek a gyakorlati gazdatiszteknek nagy szociális jelentőségű és hazafias érdekeit 6 esztendőről leszámoló Évkönyvét, amelyek minden lapjából kitűnik, hogy a beszámoló Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete jelzett akciójában derék és hasznos munkát végzett, különösen azzal, hogy a magyar közgazdasági politikát a munkanélküliek szaporításától visszartartani, a diplomátlan gazdatisztek közül a hasznos és érdemes elemnek jogokat biztosítani törekedett s e célból két országos kongresszust is rendezett, a földmívelésügyi kormányhoz és az országgyűléshez fölratokat intézett, előkészítette az állás-közvetítés nagyfontosságú kérdéseinek intenzív sikerrel biztató megoldását, ritka faradhatatlansággal felkeltette, sőt meg is erősítette egyik legnagyobb, de egyszersmind legszéttagoltabb magyar társadalmi osztályban az összetartozandóság szellemét, de felköltötte a földbirtok bemélyedő figyelmét is értelmi munkáinak igazi érdekei iránt. Ily tevékenység után az egészséges szociális érzékű magyar közvélemény elismerésére tarthat számot a Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete, mert nagy lelkesedéssel vállalkozásával hasznára van a magyar társadalomnak de egyszersmind a magyarság megerősödésének is,

□ Országos gyümölcs- és szőlőkiállítás Budapest. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület f. é. szeptember hó 27-től október 4-ig bezárólag Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter védősége alatt, a városligeti nagy iparsarnokban, gyümölcsvásárral egybekötött országos gyümölcs- és szőlőkiállítást rendez, melynek célja nemcsak a hazai gyümölcsstermelés emelése s a megfelelő gyümölcsfajták vidékenként való rendezése, ismertetése, hanem az idén hazánk sok helyén mutatkozó gyümölcsstermés feleslegének értékesítése is. Felhívjuk ennélfogva hazánk gyümölcsstermelőit, szőlőbirtokosait s konzervgyárosait, hogy e kiállításon a hazai termékek előnyös bemutatása érdekében saját jól felfogott érdekükben vegyenek részt s gyümölcskészletüket mielőbb az Országos Magyar Kertészeti Egyesület titkárságánál (IV., Koronaherceg-utca 16.) bejelentésük.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskerekben 1908. évi szeptember hó 11-én megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 kgr.	11—	korona
kétszeres		7-50	
rozs		8—	
árpa		7—	
zab		7—	
kukorica		7-40	
repece		15-50	
széna I.		8—	
„ II.		7—	
szalma I.		4—	
„ II.		3—	
burgonya 1 kgr.		—10	
disznóhus I.		1.80	
„ II.		1.70	
juhhus		1'04	

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Etvégtyalanságot megszüntet a rohitschi „Styria-forrás” (gyógyhatású víz). Borhoz, cognachoz stb. „Tempel-forrás” ajánlatos.

Magyarországi főraktár:

HOFFMANN JÓZSEF Budapest

V., Báthory-utca 8.

Kitűnő gyógyszer Orvosiilag ajánlva!

7-9 42

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
 Szegedről: (motorkocsij) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:
 Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
 Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
 Csösztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
 Szegedre: (motorkocsij) délután 1 óra 15 perc.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.
 Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
 Csösztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
 Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
 Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
 Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
 Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

826/1908. sz.

A perjamosi főszolgabíróságától.

Pályázati hirdetés.

Most rendszeresített Pészak községi **orvosi állásra** pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása: 1. Évi fizetés 1400 kor. 2. Látogatási díj nappal 1 kor., éjjel 2 kor. 3. Halottkémlési díj 40 fillér.

Megjegyzem, hogy a községben van egy uradalom, egy szeszgyár és hogy 33 család kiltásba helyezte azt, hogy a megválasztandó orvost 660 kor. évi fizetés mellett házi orvosnak fogadja.

A megválasztandó orvos kézi gyógytár engedélyezéseért folyamodhat.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy felszerelt kérvényeiket **f. évi okt. 10-ig** címre a perjamosi főszolgabíróshoz adják be.

A megválasztandó orvos a torontál-megyei orvosok nyugdíj-intézetébe belépni köteles.

Perjamos, 1908. évi szeptember 7.

Keresztes,
tb. főszolgabíró.

825-2.1

15950/1908. sz. Nagybecskerek r. t. v. polgármest. rétől.

Hirdetés.

Ezennel közhírré teszem, hogy az 1909. évre érvényes birandó választás alá nem eső városi képviselőtestületi tagok (virilisták) névjegyzékének kiigazítása céljából a kiküldött bizottság az 1886: XXII. t. cikk 33. §-a értelmében nyilvános üléseit **1908. évi szept. 12., 14. napjain** (szombat, hétfő) mindenkor d. u. fél 3 órától fél 5-ig a városháza tanácstermében tartja meg, mely üléseken az érdekeltek megjelenhetnek.

Nagybecskerek, 1908. évi szept. 10.

828-1.1

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

**Nyomdásztanulónak jobb házból való fiu
azonnal felvétetik.**

ELSŐRENDŰ CIPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Ajánlja az iskolai idény beálltával a helybeli és vidéki nagyrészt községek legjobb minőségű fiu és leány gyermekcipőit a következő hallatlan olcsó árak mellett:

363-50.33

Jó erős szeges fűzős és gombos cipő fiuk vagy leányok részére 29-től egész 34-ik számig páronként **K. 5.-**
Fiu bergsteiger-cipők 34-től 39-ik számig **K. 6.50**

Nagyon ajánlom az **amerikai formájú gyermekcipőmet**, melyek kényelmesek és tartósak. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök, ugyancsak kívánatra választékot.

Egy világosan gondolkodó fő

a hasznára tudja fordítani mindazokat a találmányokat, melyeket a kémiai tudomány az élelmiszerek terén tett.

Dr. Oetker sütőpora a 12 fillér, helyettesíti az élesztőt és tortákat, valamint minden más süteményt és tésztát könnyebbé, nagyobbá, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé teszi.

Dr. Oetker pudingpora a 12 fillér, tejjel felfőzve kitűnő ízű és olesó utóéket képez kicsinyek és nagyok számára.

Dr. Oetker vanília-cukra a 12 fillér, csokoládé, pudingok, tej, sanceok és krémek vanilliozálására szolgál tökéletesen pótolja a különben drága vanília-shoté-t. Egy csomag tart. 1m3 megfelel 2-3 shot jó vaniliának.

Minden egyes csomagoe pontos és kimerítő használati utasítás van. **Kapható ugyiszólván minden gyarm. itáru és fűszerkereskedésben.** Receptek ingyen.

787-26.2

DR. U. OETKER, BIELEFELD ÉS BÉCS.

7570/1908. sz.

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye törökbecsei járáshoz tartozó Kumán és Tarras községekből álló **kumáni körorvosi állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I. t. c. 9. §-a, illetőleg az 1876: XIV. t. c. 145. §-a értelmében felszerelt s eddigi alkalmaztatásukat is feltüntető kérvényüket **f. évi okt. 11-ig** hozzám terjeszszék be. A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választást később meghatározandó napon fogom megtartani.

A körorvos javadalmazása az 1908: XXXVIII. t. c. 10. §-a értelmében 1600 kor. évi fizetés s törvényhatósági jóváhagyás alatt álló évi 100 kor. személyi pótlék, 300 kor. lakbér, továbbá Kumán község részéről évi 40 kor. utiatalány. Látogatási díj nappal 1 korona, éjjel 2 kor. s mindkét községben a bizonyítványok kiállításáért szabályrendeletileg megállapított díjak élvezete. Kumán községben az orvos ingyen köteles a huszvizsgálói teendőket teljesíteni.

Megjegyzem, hogy a megválasztandó körorvos köteles a vármegyei orvosi nyugdíj-egyletbe lépni.

Törökbecse, 1908. évi szept. 1.

823-3.1

Dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

Legfinomabb

CSEMEEGE-SZŐLLŐ

Dr. Brájjer Lajos szőlőjéből
kapható Uri-utca 3. sz. a.
Kilója 16 krajcár.

812-x.

MUST

dr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.

Literje 36 krajcár.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a ház mesternél).

822-x.2

**Irodai
gyakornoknők**

= azonnali belépésre
kezdő fizetéssel =
kerestetnek.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

775-x.9

Az Alkotmány-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalában lehet.

766-x.11

BUIZÁSI PHÖNIX ASVÁNYVIZ

**KITŰNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT
rendkívül üdítő asztali viz.**

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

Ivógyógyomlóra használva, vesé- és hólyagbajoknál, a vesemé-
dence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatá-
sának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható
Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden
fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 791-153.115